

Рецензия

на дисертационния труд за присъждане на образователна и научна степен "Доктор", на тема "Ектопаразитни ентормози по козите - видов състав на причинителите, клинично-епидемиологични аспекти и контрол", разработен от д-р Никола Стефанов Низамов – Ветеринарномедицински факултет към Тракийски университет-Стара Загора

Рецензент: проф. д.в.м.н. Йотко Каменов

Климатичните условия, броят на козите и начинът на тяхното отглеждане благоприятстват възникването и разпространението на ектопаразитните ентормози у нас.

В България до сега липсват задълбочени проучвания по този въпрос. Поради това, а също така поради важността на този вид животни за населението у нас смятам, че темата на дисертационния труд е актуална и добре подбрана. При определянето на целта на изследването и задачите, които ще спомогнат за постигането и, а също така за провеждането на изследванията е осигурена компетентна помощ и добро научно ръководство. В продължение на няколко години, дисертантът провежда изследвания върху видовия състав, популационната структура, морфологичните особености на причинителите, специфичната локализация на двата най-разпространени вида въшки по козите в България, аспекти от епидемиологията на ектопаразитните ентормози, клинични признаци, хематологични и биохимични изследвания.

Дисертационният труд е написан на 178 стандартни машинописни страници и е опрагледен с 48 фигури и 38 таблици. В общи линии дисертационният труд е структуриран добре.

Уводът на дисертацията е написан на 2 страници и запознава читателят с целта на изследването.

Литературният преглед е с обем 36 страници, разделен е на 5 раздела със съответните подраздели, като се осветляват в литературно отношение произхода, еволюцията и систематиката, етнологията на ентормозите, екологични и епидемиологични особености клинични признаци на ектопаразитните ентормози.

В раздела "Цел и задачи" стегнато и ясно е формулирана целта и задачите, с която тя ще бъде постигната.

Разделът "Материал и методи" е представен на 16 страници и много подробно описва използваните материали и методи при разработката на дисертацията.

Следващият раздел е "Резултати и обсъждане". Той е представен на 75 страници. Тук са включени графикаите, фигурите и таблиците. Първо са представени резултатите от проучванията върху видовият състав на причинителите, по нататък са представени резултатите за популационната структура на причинителите, морфологичните особености, локализацията на два вида въшки, някои аспекти от епидемиологията, клиничните признаци на проучваните ентомози по козите, хематологични и биохимични проучвания и контрол на фироптерозата по козите.

Представените резултати са онагледени с качествени фигури и таблици. Много добре са направени фотографии на откритите причинители, които показват най-характерните морфологични признаци на описаните видове.

Следващият раздел от дисертацията е "Изводи". От получените резултати докторантът формулира 9 извода. По-голямата част от тях са ясно и стегнато представени.

Авторът на дисертационния труд предлага 8 научни приноса.

Според мен предложените препоръки за практиката са полезни за ветеринарните специалисти и собствениците на кози.

Литературният указател е представен на 17 страници и включва 254 литературни източници, от които 20 са на кирилица и 234 на латиница.

Докторантът има 4 публикации по дисертацията. Те са в тясна връзка с дисертационния труд и са публикувани в български сборници и списания. Две от тях са на английски език.

В представеният ми за рецензиране вариант на дисертацията открих някои неточности и слабости, които ако ги отбележа ще бъде от полза за дисертанта, който е обещаващ научен работник и преподавател.

В литературният указател има само 20 автора на кирилица. Веднага прави впечатление, че дисертантът е пропуснал при своята литературна осведоменост строителите на паразитологичната наука у нас член-кореспондент Константин Матов, академик Иван Василев и много други. Това обяснява и някои допуснати грешки при написването на дисертацията.

Тъй като в дисертацията са представени най-различни данни по отношение на ентомозите по козите, които не са взаимно подкрепящи се дисертантът не е направил задълбочена дискусия на получените резултати.

Разделът "Материал и методи" е представен на 16 страници и много подробно описва използваните материали и методи при разработката на дисертацията.

Следващият раздел е „Резултати и обсъждане“. Той е представен на 75 страници. Тук са включени графикаите, фигурите и таблиците. Първо са представени резултатите от проучванията върху видовият състав на причинителите, по нататък са представени резултатите за популационната структура на причинителите, морфологичните особености, локализацията на два вида въшки, някои аспекти от епидемиологията, клиничните признаци на проучваните ентомози по козите, хематологични и биохимични проучвания и контрол на фироптерозата по козите.

Представените резултати са онагледени с качествени фигури и таблици. Много добре са направени фотографии на откритите причинители, които показват най-характерните морфологични признаци на описаните видове.

Следващият раздел от дисертацията е "Изводи". От получените резултати докторантът формулира 9 извода. По-голямата част от тях са ясно и стегнато представени.

Авторът на дисертационния труд предлага 8 научни приноса.

Според мен предложените препоръки за практиката са полезни за ветеринарните специалисти и собствениците на кози.

Литературният указател е представен на 17 страници и включва 254 литературни източници, от които 20 са на кирилица и 234 на латиница.

Докторантът има 4 публикации по дисертацията. Те са в тясна връзка с дисертационния труд и са публикувани в български сборници и списания. Две от тях са на английски език.

В представеният ми за рецензиране вариант на дисертацията открих някои неточности и слабости, които ако ги отбележа ще бъде от полза за дисертанта, който е обещаващ научен работник и преподавател.

В литературният указател има само 20 автора на кирилица. Веднага прави впечатление, че дисертантът е пропуснал при своята литературна осведоменост строителите на паразитологичната наука у нас член – кореспондент Константин Матов, академик Иван Василев и много други. Това обяснява и някои допуснати грешки при написването на дисертацията.

Тъй като в дисертацията са представени най-различни данни по отношение на ентомозите по козите, които не са взаимно подкрепящи се дисертантът не е направил задълбочена дискусия на получените резултати.

Това разнообразие на резултатите не му позволява да изкаже някаква теза или хипотеза на базата на своите научни резултати. Обсъждането е най-важната творческа работа в една дисертация. Резултатите може да ги получи и техническо лице. За съжаление в тази дисертация то почти липсва.

Резултатите от хематологичните изследвания в този случай нямат никаква стойност, защото са получени от спонтанно инвазирани животни на различна възраст, от различни породи, хранени и отглеждани при различни условия. Когато се правят такива изследвания, те се провеждат с животни от една и съща порода, изравнени по възраст и тегло, хранени и отглеждани при еднакви условия. Освен това получените резултати не се допълват взаимно с резултатите от другите изследвания.

В раздела "Справка за по-важните приноси", дисертантът посочва, че *Pulex irritans* е бълха специфична за човека. Сред хората тя се нарича човешка бълха, но тя напада освен човека, кучета, котки, коне, зайци и птици (виж учебника "Ветеринарна паразитология и инвазионни болести" с автори академик Иван Василев, Иван Джанков и Петър Камбуров) и многобройните издания на учебници и ръководства.

Ако дисертантът беше прочел тези учебници, нямаше да допусне тази и други грешки в дисертацията.

В раздела "Щел", авторът си поставя за цел освен казаните по-горе изследвания и да уточни важните особености в епидемиологията, патогенезата и клиниката на причиняваните ентомози. Дисертантът няма резултати от проучвания върху епидемиологията (епизоотологията) и патогенезата. В епизоотологията на дадено паразитно заболяване има 3 звена (виж учебниците), които в тази дисертация не са разглеждани. Относно патогенезата автора няма проучвания. Дадените резултати от хематологичните и биохимични изследвания не разкриват патогенезата, а са резултат от патогенното действие на паразита (виж Патогенеза и патогенно действие от учебниците по обща паразитология). Освен това тези данни са без стойност, поради казаните по-горе причини.

Разделът 3.5., наименован "Епидемиологични аспекти на ектопаразитните ентомози по козите" включва подраздел "Разпространение на ентомозите по козите в България". Епидемиологията и разпространението са две различни неща. Затова, когато се разглежда едно заболяване се говори за етиология, епидемиология, разпространение, патогенеза, клинична картина и др.

В епизоотологията на паразитните болести основна роля играят три звена, както отбелязах по-горе. Разпространението е резултат от факторите, които го благоприятстват. Тези фактори са елемент от епидемиологията, която е наука (виж учебниците).

Повечето от изводите са повторение на резултатите № 1, 4. Изводите се извличат от обсъждането и не трябва да повтарят резултатите, а обсъждането е слабата част.

Извод № 10 звучи смущаващо. Нима дисертантът не се е запознал с документацията на Ивермектина и другите препарати, и не знае какви подробни и детайлни изследвания се провеждат при синтезирането и изпитването на тези вече остаряващи препарати.

В Дисертацията са допуснати и други дребни грешки, на които няма да се спирам.

Отделих значителна част от рецензията на грешките и слабостите в дисертацията, като смятам, че с това ще бъде полезен на този способен млад научен работник в бъдещата му работа. Съжалявам, че досега нямах възможността да обсъждам с него научната му дейност.

Отбелязаните по-горе грешки и слабости не намаляват значението на дисертационния труд. Обикновено те се допускат от всички млади научни работници.

Целта на рецензията е да ги покаже на дисертанта, тъй като дисертацията има освен научна и образователна цел.

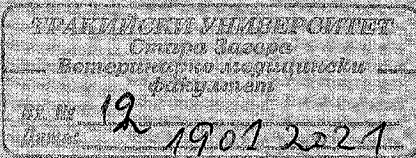
Посочените по-горе грешки и слабости не намаляват научната стойност на представените резултати.

Лични впечатления за докторанта: Познавам добре всички преподаватели от катедрата, в която работи докторанта, в това число и него. Той е работлив, интелигентен, внимателен, с подчертано влечение към науката. Показаното от него до сега ме кара да мисля, че той ще бъде добър научен работник и университетски преподавател.

Заклучение. Като имам в предвид важността на проблема за козевъдството, използваните методи, получените резултати, направените изводи, формулираните приноси и обема на дисертационния труд, препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Никола Низамов образователната и научна степен "Доктор"

Рецензент:

(проф. д.в.м.н. Йотко Каменов)

Review

of the dissertation paper for awarding PhD educational and scientific degree on:
"Ectoparasitic entomoses in goats – species composition of causative agents, clinical and epidemiological aspects and control", developed by Nikola Stefanov Nizamov, DVM – Faculty of Veterinary Medicine at Trakia University – Stara Zagora

Reviewer: prof. Yolko Kamenov, DSc

The climatic conditions, number of goats and way of raising them are favorable for the emergence and spread of ectoparasitic entomoses in our country.

So far, there is a lack of in-depth research on this issue in Bulgaria. Therefore, and also due to the importance of this species of animals for the population in our country, I reckon that the topic of the dissertation paper is relevant and well chosen. Competent assistance and good scientific guidance have been provided in determining the objective of the research and the tasks that will help to achieve it, as well as for conducting the research. In the course of several years, the PhD student has conducted research on the species composition, population structure, morphological features of the causative agents, the specific localization of the two most common lice species in goats in Bulgaria, aspects of the epidemiology of ectoparasitic entomoses, clinical signs, hematological and biochemical tests.

The dissertation paper is written on 178 standard typewritten pages and is illustrated with 48 figures and 38 tables. In general, the dissertation is well structured.

The introduction to the dissertation paper is written on 2 pages and acquaints the reader with the purpose of the research.

The literature review has a volume of 36 pages, divided into 5 sections with the relevant subsections, highlighting from literature point of view the origin, evolution and systematics, etiology of entomoses, ecological and epidemiological features, clinical signs of ectoparasitic entomoses.

In the section "Objective and tasks" the objective and the tasks to reach it concisely and clearly formulated.

The section "Material and methods" is presented on 16 pages and describes in great detail the material and methods used in the development of the dissertation paper.

The next section is "Results and Discussion". It is presented on 75 pages. Graphs, figures and tables are included here. First, the results of the studies on the species composition of the causative agents are presented, then the results about the population structure of the causative agents, morphological features, localization of two lice species, some aspects of epidemiology, clinical signs of the studied goat entomoses, hematological and biochemical studies and control of goat phthyoeriosis.

The results presented have been illustrated with qualitative figures and tables. Photographs of the discovered causative agents are very well made, which show the most characteristic morphological features of the described species.

The next section of the dissertation paper is "Conclusions". From the results obtained the PhD student formulates 9 conclusions. Most of them are clearly and concisely presented.

The author of the dissertation paper offers 8 scientific contributions.

In my opinion, the proposed recommendations for the practice are useful for veterinarians and goat owners.

The reference index is presented on 17 pages and comprises 254 reference sources, of which 20 are in the Cyrillic and 234 in the Latin alphabet.

The PhD student has 4 publications on the dissertation paper. They are closely related to the dissertation paper and have been published in Bulgarian proceedings and journals.

Two of them are in English.

In the version of the dissertation paper presented to me for review, I found some inaccuracies and weaknesses, which if noted will be of use to the PhD student, who is a promising researcher and lecturer.

There are only 20 authors in the Cyrillic in the reference index. It immediately makes an impression that the PhD student has missed in its literature awareness the builders of parasitological science in our country, corresponding member Konstantin Matev, academician Ivan Vasilev and many others. This also explains some mistakes made in writing the dissertation paper.

As the dissertation paper presents a variety of data regarding goat entomoses that are not mutually supportive, the PhD student had not made an in-depth discussion of the results obtained.

This variety of results does not allow him to express a thesis or hypothesis based on his scientific results. Discussion is the most important creative work in a dissertation paper. Results can be obtained by a technical person as well. Unfortunately, it is almost absent in this dissertation paper.

The results of hematological tests in this case are of no value because they have been obtained from spontaneously infested animals of different ages, from different breeds, fed and bred under different conditions. When such tests are carried out, they are carried out with animals of the same breed, matched by age and weight, fed and kept under the same conditions. In addition, the results obtained do not complement each other with the results of other studies.

In the section "Reference on the most important contributions", the PhD student points out that *Pulex irritans* is a flea specific to humans. Among humans it is called a human flea, but it attacks not only humans, but dogs, cats, horses, rabbits and birds (see the textbook "Veterinary parasitology and invasive diseases" by academician Ivan Vasilev, Ivan Dzhinkov and Peter Kamburov) and numerous editions of textbooks and handbooks.

If the PhD student had read these textbooks, he would not have made this and other mistakes in the dissertation paper.

In the section "Objective", the author aims to, in addition to the above studies, to specify the important features in epidemiology, pathogenesis and clinics of the caused entomoses. The PhD student has no results from studies on epidemiology (epizootology) and pathogenesis. In the epizootology of a parasitic disease there are 3 units (see textbooks), which are not considered in this dissertation paper. The author has made no studies on pathogenesis. The presented results from hematological and biochemical studies do not reveal the pathogenesis, but are the result of the pathogenic effect of the parasite (see Pathogenesis and pathogenic effect from textbooks in general parasitology). In addition, these data are of no value for the reasons stated above.

Section 3.5, entitled "Epidemiological aspects of ectoparasitic goat entomoses" includes a subsection "Distribution of goat entomoses in Bulgaria". Epidemiology and distribution are two different things. Therefore, when considering a disease we talk about etiology, epidemiology, distribution, pathogenesis, clinical setting, etc.

In the epizootology of parasitic diseases, three units play a major role, as I noted above. Distribution is the result of factors that favour it. These factors are an element of epidemiology, which is a science (see textbooks).

Most of the conclusions are a repetition of results No. 1, 4. The conclusions are drawn from the discussion and should not repeat the results, and the discussion is the weak part.

Conclusion No. 10 sounds embarrassing. Hasn't the PhD student been acquainted with the documentation of Ivermectin and other preparations, and doesn't he know what detailed research is carried out during the synthesis and testing of these already aging preparations?

There are other small mistakes in the Dissertation paper, which I will not dwell on.

I have devoted a significant part of the review on the mistakes and weaknesses in the dissertation paper, and I think that this will be useful to this capable young researcher in his future work. I am sorry that so far I have not had the opportunity to discuss his scientific work with him.

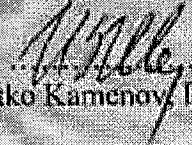
The mistakes and weaknesses noted above do not diminish the importance of the dissertation paper. They are usually made by all young scientists.

The aim of the reviewer is to show them to the PhD student, as the dissertation has both scientific and educational purpose.

The above errors and weaknesses do not diminish the scientific value of the results presented.

Personal impressions from the PhD student: I know well all the lecturers from the department where the PhD student works, including him. He is hardworking, intelligent, attentive, with a strong impression in science. What he has shown so far makes me think that he will be a good researcher and university lecturer.

Conclusion. Having in mind the importance of the issue for goat breeding, the methods used, the results obtained, the conclusions made, the formulated contributions and the volume of the dissertation paper, I recommend the esteemed scientific jury to award Dr. Nikola Nizamov the PhD educational and scientific degree.

Reviewer:
(prof. Yanko Kamenov, DSc)